

In memoriam

Dik Kuiper 1913-2006

Op 12 februari jl. overleed Dik Kuiper, de nestor van de fluitbouwers in Nederland, 92 jaar oud. De Nederlandse fluitwereld heeft veel aan hem te danken, en het NFG heeft in het verleden al verschillende keren aandacht aan hem besteed. In de allereerste aflevering van FLUIT, december 1992, stond een gesprek met hem door Liet Loudon; later, in FLUIT 1998-2, een interview van Mia Dreese. Sinds 1997 wordt door het NFG iedere vijf jaar de naar hem genoemde D.F. Kuiperprijs uitgereikt aan iemand die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de fluit of het fluitspel in Nederland. De eerste laureaat was uiteraard Dik Kuiper zelf.

Hieronder volgt het persoonlijke In memoriam dat tijdens de uitvaartplechtigheid is uitgesproken door Dik Kuipers nicht, oud-leerling en oud-medewerker Eva Kingma.

Dik is er niet meer. Een dierbare vriend waar ik veel mee heb beleefd.

We hebben ruim veertien jaar dag in dag uit intensief met elkaar samengewerkt. Na mijn vertrek naar Drenthe hebben we – met het nodige geïmproviseer via telefoon en post – nog jaren op afstand met elkaar samengewerkt. We herkenden in elkaar die mateloze gedrevenheid en deelden de passie en soms ook obsessieve fascinatie voor de fluitbouw. Het knetterde regelmatig wel eens tussen ons, maar dat duurde nooit zo lang. Ook al waren we het niet altijd eens... we kwamen er altijd wel weer uit, want de band met het werk won het uiteindelijk altijd. We konden ook ontzettend veel lol hebben. Dan schaterde hij het uit.

Ik herinner mij dat ik in het tweede jaar dat ik bij hem werkte door hem werd meegenomen naar de film *Modern Times* van Charlie Chaplin. Hij kwam niet meer bij van het lachen. Dat vond hij een geweldige film. Ik voelde het als een boodschap tussen de regels door dat je altijd in je leven moest zorgen dat je plezier had in je werk. Nou, dat had hij. En ik ook.

Ik heb altijd grote bewondering gehad voor zijn enorme inventiviteit. Hij was net als zijn broer, met wie hij veel samenwerkte, altijd bezig om vanuit niets iets te maken. Het beruchte verhaal van de fietspomp die direct gebruikt werd om een fluit van te maken was typerend voor Dik. Soms kwam hij 's morgens afwezig de werkplaats binnen, en dan zei hij: "Ik kon vannacht niet slapen, want ik lig aldoor te piekeren over hoe ik dit of dat voor elkaar moet krijgen." Dan ging hij de zolder op, hoorde je een ongelooflijk lawaai, viel er van alles op de grond en kwam hij helemaal zwart als Malle Pietje beneden en zei dan trots: "Zie je wel, ik wist dat ik ergens nog een cardanas van een oude auto had liggen. Daar kan ik prima nog een trekstaaf van maken."

Of de keer dat ik met het idee kwam om een polijst-trommel met kogeltjes te kopen, omdat Diks polijstmachine ontzettend veel lawaai maakte en niet ongevaar-



Dik Kuiper 1997.

Foto: Koos Kamphuis

lijk was. "Het idee is goed", zei hij, "maar veel te duur. Dat kan ik zelf wel maken." Daarna was hij weken bezig om in de tussenruimte een glazen pot met kogeltjes aan een wiel van een omgekeerde fiets te binden, aangedreven door een elektromotor. Hij rustte niet voordat hij dat klaar had. Het werkte nog ook.

In de meest rare uithoeken van de fluitwereld duiken nog steeds Kuiperfluiten op. Vaak van mensen die zijn fluiten al jaren in bezit hebben en er maar geen afstand van kunnen doen. Het geluid dat hij eeuwig zocht was bijzonder en onderscheidde zich van veel andere instrumenten. Enthousiaste reacties van klanten vertelde ik hem altijd, en daar genoot hij van.

Ik weet nog dat hij een offerte voor een witgouden fluit had gemaakt voor een klant in Duitsland, gebaseerd op de toen geldende goudprijs. Toen het instrument geleverd werd was de goudprijs gedaald en heeft Dik hem nog een paar honderd gulden teruggegeven. Dat heeft op die klant toen diepe indruk gemaakt. Niemand zou

dat gedaan hebben. Dat was zijn charme.

Tijdens het werk luisterden we vaak naar muziek. Het gebeurde wel dat het hem tijdens het vijlen of solderen dan zo aangreep dat hij stopte met werken, omdat de



Dik Kuiper en Eva Kingma

tranen over zijn wangen liepen. Dat waren hele dierbare momenten, en voor mij herinneringen die ik nooit zal vergeten.

Het verslechteren van zijn gehoor en gezichtsvermogen, waardoor hij het werk waaraan hij zo was verknocht niet meer kon doen, was een hard gelag voor hem. Ook voor zijn omgeving was het heel verdrietig te ervaren, dat hij hierdoor steeds geïsoleerder en in zichzelf opgesloten raakte.

Ik voel mij bevoorrecht dat ik zo lang (eenendertig jaar) met hem heb mogen werken. Een man met vele kanten. Iemand die nooit tevreden was over het resultaat en altijd verder zocht om de volgende fluit nog beter te maken. De eeuwige zoektocht naar 'het schaap met de vijf poten'. Door de jaren heen heb ik vaak gedacht: hoe moet dat nou als Dik dood is? Vanaf de eerste dag dat ik bij hem werkte zei hij al: als ik er niet meer ben moet je goed onthouden dat je daar en daar op let en dat en dat niet vergeet. De afgelopen dagen kreeg ik ineens de angst: weet ik het nog wel? Heb ik alles goed onthouden? Heb ik wel goed opgelet? Zo lang kon ik hem van alles vragen. Hij dacht altijd met mij mee. Hij heeft mij een enorme kans in mijn leven gegeven en daar zal ik hem altijd dankbaar voor zijn.

~~~~~ eeva ~~~~~